

“AKM’NİN YENİDEN KENT KÜLTÜRÜNE, TAKSİM MEYDANINA VE İSTANBUL’A KAZANILMASI İÇİN ALTERNATİF ÖNERİLER”

MİMARLIK ÖĞRENCİLERİNE AÇIK FİKİR PROJESİ YARIŞMASI

KONU VE AMAÇ

Türkiye’nin “modern mimarlık” mirasına indirilen darbelerden birisi ve belki de en çok yankı bulanı, AKM’nin (İstanbul, Taksim, Atatürk Kültür Merkezi) yıkım kararı oldu.

İstanbul, ardarda gündeme gelen bu ve benzer kararlar ile yalnızca yapı stoğunun, kültür tarihinin önemli köşetaşlarını değil, kentsel bütün bağlamında da önemli parçalarını yitirme tehlikesi ile ilk kez karşılaşmıyor.

Kentsel sorunlara silbaştancı yaklaşımlar yabancı olmadığımız bir tavır. Bu yaklaşım çoğunlukla da bazı çevrelerde daha kolay kabul görüyor. Belirli bir döneme ait modern döneme değin kentsel hafızayı tamamlayan yapıların bu değişim baskısına nasıl direnebileceğini sürekli olarak tartışıyoruz.

Kentin değerli bölgelerinde kurgulanan dönüştürme operasyonlarının hangi yönde olacağı konusunda ise, daha çok politik karar vericiler ile yatırımcı gruplar belirleyici oluyor. Karar verme süreçlerine katılmayan diğer kentsel aktörler ise (kentliler, meslek kuruluşları, sivil toplum örgütleri vb...), kendilerine danışılmadan ortaya atılan projeler karşısında haklı tepkilerini dile getiriyorlar.

Böyle bir durumda mimarlar olarak görüş bildirebilmek, alternatif sunabilmek, belirli fırsatların ve koşulların gerçekleşmesine bağlı. Bu tip işlerin “piyasa koşulları” içinde sipariş edildiği belirli çözümleri de baştan öngörüyor.

Ancak bu tür sorulara verilen yanıtların gücü, özgünlüğü, radikalliği kendini belirli baskılardan, belirli pozisyon ve kimliklerden sıyrılabilmekte yatıyor. İşte bu yarışma normal koşullar altında seslendirilmesi pek olası olmayan düşüncelerin hayat bulabileceği kanalları açmak gibi bir misyon üstleniyor. Modern bir yapının da tıpkı tarihi bir yapının yenilenmesinde olduğu türden bir duyarlılıkla ele alınması gerektiğini, dönüşümün yolunun tamamen yıkmaktan geçmediğini, alternatif yolların da pekala önerilebileceğini göstermeyi amaçlıyor.

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği (İSMD); toplumun karşısına güçlü, anlaşılır, çağdaş; kent ve kentli yararına “alternatif projeler” ile de çıkmanın önemine inanmaktadır.

Bu alternatifleri üretmenin ve tartışmanın ise uygar ve aydın olmanın sorumluluğunu taşıyan mimarlar için önemli bir görev olduğunu düşünmektedir.

Bu yapıcı görevin, öncelikle, gençliğe de ait olduğu düşüncesiyle İSMD konu ile ilgili olarak, eğitimini sürdürmekte olan Mimarlık öğrencilerini tartışmaya düşünce üretmeye ve bu süreçlerde etkin olarak rol almaya davet ederek, öğrenciler arasında bir “Fikir Proje Yarışması” açmaya karar vermiştir.

BAZI AÇILIMLAR

Beyoğlu çevresi, Taksim Meydanı ve Atatürk Kültür Merkezi, gençler, öğrenciler tarafından da yoğun olarak kullanılan kent mekanlarıdır. Dr. Mimar Hayati Tabanlıoğlu tarafından tasarlanmış ve Modern Mimarlığımızın simgelerinden biri haline gelmiş olan AKM, en azından hakkında son dönemde yapılan yayınlar ile mimarlık öğrencilerinin yabancı olmadığı bir yapıttır.

Ekte referans verdiğimiz kaynaklar ise yapı ve yakın çevresi hakkında daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmasını sağlayacaktır.

Elbette, yaşatılmak istenen bir yapıya; geçen zaman içinde değişen konfor ve işlev beklentileri, yeni teknolojik girdiler nedeniyle bazı müdahaleler yapılabilir. Bu yapının

korunması sürecinde yeni mimari katkılar üretilebilir. Bu katkı-değişim önerilerinin dozunun tasarım sürecinde yarışmacılar tarafından tartışılması beklenir. Bunun yanısıra, jüri yarışmacılardan, işlevsel olarak da çağdaş bir kültür merkezinin kentliler tarafından sevilip benimsenerek yoğun olarak kullanımı için nasıl bir çerçeve öngörülebileceğine değin senaryoların da üretilmesini beklemektedir.

AKM mevcut yapısı içinde ve çevresinde içerdği potansiyel ile, opera ve bale gibi ağır işlevlerinin sürdürülmesi halinde bile yeni, alternatif ve çağdaş etkinlikleri içerebilecek birçok olanak sunmaktadır.

İSMD'nin kendi kaynakları ve kadroları ile ve Arkitera Mimarlık Merkezi ile işbirliği içinde açtığı bu fikir yarışmasının jürisi, konu üzerinde fikir üretmeye başlangıçlar oluşturabilecek şu kavram ve açılımları yapmayı uygun ve yeterli bulmuştur:

- Kentsel strüktürlerin tarihsel dönüşümü, sözkonusu yerlerin güncel anlamlarının değerlendirilmesi,
- İşlev değiştirme ve toplumsal kültürel işlevler ile ilişkilendirme,
- 2010 Kültür Başkenti İstanbul kavramı
- Çağdaş bir Kültür Merkezi kavramı ile ilişki kurabilmek
- Tescilli bir modern yapıya katkı,
- Kültürel verilere saygı,
- Yapı ekonomisi ve sürdürülebilirlik,
- Aidiyet duygusunun, kültürel belleğin uyarılması,
- Çağdaş kentli kimliklerinin oluşumuna mekanın katkısı,
- Kentlinin günlük yaşamına katkı,
- Kent merkezini aşırı yüklemeyen yoğun ve çağdaş kullanım olanaklarının tartışılması,
- “Kamusal Alan” kavramı,
- Ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik,
- Anlamlı ve yoğun kullanıma açık alternatif kullanımlar önerilmesi,
- Kolaycı, sloganıcı yaklaşımlardan kaçınan, yapıcı çözümleri ve dinamikleri gözetilen öneriler,
- Şeffaflık, katılımcılık ve kentlinin bilinç düzeyinde “farkındalık” yaratılması,
- Kentli “aktör”lere müzakere olanağı sağlayacak ve toplumsal desteğe aracılık edecek öneriler,
- Yerel yönetimlere de yön gösterebilecek, ufuk açacak öneriler,
- Geleceğe dönük bir programlama ve zaman-mekan koordinatlarında esneklik,
- Genç bir perspektiften, İstanbul’a değin hayal ve tasarımların biçimlendirilmesi,
- Kente değin “ütopyalar”,
- Kamuoyu ile iletişim kurabilen bir mimarlık dilinin kullanılması,
- Çözümlerde kentsel tasarım ve mimari dilin ilham verici bir araç olarak kullanımı.

AÇIK BİLGİ PAYLAŞIMI

- Jüri soru-cevap sürecinde yarışmacıların soru sormakla yetinmeyip, zenginleştirici görüşlerle ve bulabildikleri kaynaklarla sürece katkıda bulunmalarını beklemektedir. İSMD yarışmacıların çalışmalarını ve araştırmalarını derinleştirmeleri beklentisi ile görece uzun bir yarışma takvimi belirlemiş, soru-cevap sürecinin konuların tartışılmasına yönelik bir “forum” ortamına dönüşmesini hedeflemiştir. Sorular elektronik haberleşme ortamı üzerinden kamuya açık olarak sorulacak ve jüri tarafından belirli periyodlarla yine kamuya açık olarak yanıtlanacaklardır.
- İSMD, (izin alınabilmesi koşuluna bağlı olarak) bu süreçte, ilgilenenler için AKM'nin tüm mekanlarını kapsayacak bir ziyaret de düzenlemeyi düşünmektedir.
- İSMD, yarışma programı sırasında, AKM'de İKSV etkinlikleri çerçevesinde bir Bienal yapılacağını da yarışmacılara duyurur. Mekanın algılanması için önemli bir fırsat

oluşturan bu Bienal, 8 Eylül- 4 Kasım tarihleri arasında İKSV tarafından gerçekleştirilecektir.

YARIŞMAYA KATILIM KOŞULLARI

Yarışmaya, Türkiye ve KKTC'deki mimarlık bölümlerinde ve mimarlık programlarında kayıtlı tüm lisans ve yüksek lisans mimarlık öğrencileri katılabilir. Yarışmacı ekip içinde en az bir kişinin bu koşulları yerine getirmesi şartıyla, farklı disiplinlerden yüksek öğrenim öğrencileri ile karma ekipler oluşturulabilir. Yarışmaya katılım ücretsizdir.

YARIŞMACILARA VERİLEN BELGELER

Arkitera.com 'da AKM ile ilgili tüm bilgileri içeren link:

http://www.arkitera.com/gundem_61_ataturk-kultur-merkezi.html

Digital ortamda-verilen harita, A-1 çıktıda 1/1.000 ölçeklidir

İSTENENLER

- Öneriler, iki adet dik kullanılacak A-1 Pafta veya bir adet yatay kullanılacak A-0 Pafta üzerinde hazırlanacak ve baskı-çıkıtı olarak teslim edilecektir.
- Önerilerin basılı bir yayın haline getirilebilmesi, farklı ortamlarda yayınlanabilmesi için aynı pafta içeriklerinin CD formatında da (yüksek çözünürlüklü olarak) teslimi istenmektedir.
- Paftalar, sırt veya çita geçirilmeden rulo olarak teslim edilecektir (posta kolaylığı bakımından).
- Paftalara istenirse, rulo yapımlarını engellemeyen saydam laminasyon yapılabilir.
- Sunum ve anlatım yöntemi serbesttir. Ancak, sunumlarda kentsel ve mimari çözüm önerilerinin kamuoyu tarafından anlaşılabilir, okunaklı bir mimari dil ile yapılması beklenir. Paftalar dışında ayrıca yazılı rapor vb. istenmemektedir.
- Hazırlanacak önerilerde AKM'nin yükleneceği çağdaş işlevlerin anlamlı biçimde çözümlenmesi, izlenen senaryonun vurgulanması, AKM'nin kent bütünü ve Taksim meydanı ile ilişkileri, kente ve Boğaziçi mekanına bakan yüzlerinin irdelenmesi beklenmektedir. AKM'nin yarışmacılar tarafından çevresel bağlamda ele alınışı sırasında en az bir adet 1/1000 ölçekli anlatımın teslim paftalarında yer alması beklenmektedir.
- Tüm öneriler, öncelikle mimari dilin kullanımı koşulu ile farklı ölçeklerde serbest çizimler ile sunulabilir.
- Hazırlanacak önerilerin, iki adet A-1 üzerinde sunulma biçimi yarışmacılara bırakılmıştır.

KİMLİK

- Teslim edilecek paftaların sağ üst köşesinde, 1 cm x 4 cm'lik alan içinde beş rakamlı rumuz yerleştirilecektir. Aynı rumuzun CD üzerine de yazılması gerekir.
- Aynı rumuz, kapalı bir kimlik zarfının üzerine de yazılacaktır. Bu zarf içinde katılan tüm öğrencilerin isim, adres ve diğer iletişim bilgileri yanısıra hangi okulda okudukları bilgisi ve en az bir ekip üyesine ait okuduğu okuldan alınmış geçerli, resmi ve 2007 yılı tarihli bir tanıtım belgesi bulunacaktır.
- Tüm kimlik zarfları açılacaktır.
- Ekip yapıları (bileşimleri) farklı olmak koşulu ile bir öğrenci, birden fazla ekipte yer alabilir.

PROJELERİN TESLİM YERİ

Proje paftaları rulo yapılarak, CD ve kimlik zarfı ile birlikte, İSMD'nin "İstanbul, Gümüşsuyu, Miralay Şefik Bey Sokak, No:13/2" adresine, 19 Kasım 2007 Pazartesi günü, saat 17.00'ye kadar, sıra numarasını da içeren bir "alındı" makbuzu karşılığında teslim edilecektir.

YARIŞMA TAKVİMİ

Yarışmanın ilanı ve web sitesinin açılışı: 1 Ağustos 2007
Soru-cevap süreci sonu: 15 Ekim 2007
Projelerin teslimi: 19 Kasım 2007
Sonuçların ilanı: 26 Kasım 2007
Sergi ve kollokyum: Aralık 2007

JÜRİ

Asli Jüri Üyeleri:

Bünyamin Derman
Kerem Erginoğlu
Cem İlhan
Ömer Kanıpak
Haydar Karabey
Murat Tabanlıoğlu

Yedek jüri üyeleri:

Gürhan Bakırküre
Timur Kayserilioğlu

Raportörler:

Zeynep Alpay (Arkitera Mimarlık Merkezi)
Hande Dedeal (İSMD)

SERĞİ, KOLLOKYUM, PANEL

Konunun kentli kamuoyu ile paylaşılmasının önemine inanan İSMD, yarışma sonucunda projelerin sergilenmesi, serginin açılışı, konunun müellifler ile ve kamuoyu ile tartışılması için, olabildiğince geniş katılımlı ve açık bir kollokyum tasarlamaktadır. Jüri, tanımlamış olduğu çerçeve ve niteliğe uymayan önerileri sergilememe kararı alabilir. Ödül töreni, sergi açılışı ve kollokyum-panel, Aralık 2007 içinde yapılacaktır. Kesin tarih ve yer ayrıca duyurulacaktır (İSMD serginin AKM mekanlarında yer alması için özel bir çaba gösterecektir).

ÖDÜLLER

Yarışma sonucunda, altı adet 3500 YTL'lik eş ödül verilecektir. Jüri, diğerlerinden güçlü olarak ayrılan bir öneri bulunması durumunda, bu durumu vurgulamayı düşünebilecektir. İSMD, yarışma sonuçlanıncaya kadar başkaca teşvik ödülleri ve özel ödüller için de arayış içinde bulunacaktır. Ayrıca, İSMD, yarışmaya katılan önerilerden geniş bir seçkinin yer alacağı bir yayın oluşturmayı da düşünmektedir.

ŞARTNAME, SORU VE CEVAPLAR İÇİN İLETİŞİM

Bu şartname, yarışmacılara verilen belgeler ve soru – cevaplar, sonuçların ilanı için Arkitera.com bağlantılı www.sos-istanbul.org adresinde bir iletişim platformu yarışma boyunca açık tutulacaktır.